

BEYNƏLXALQ SÜLH VƏ RİFAH MARŞRUTU!

Dünən axşam ABŞ-da olduqca tarixi proseslər baş tutdu. Amma gəlin görüş ərafəsində baş verənlərə, deyilən fikirlərə xronoloji olaraq nəzər salaq. Bu tarixi görüşdən əvvəl ABŞ lideri Donald Tramp bildirmişdi ki, Ermənistan və Azərbaycan tərəfi Ağ Evdə sülh sazişi imzalayacaq. Avqustun 8-də Ağ Evdə Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh sazişinin imzalanacağını Amerika lideri özünün "Truth Social" sosial şəbəkəsində yazmışdı.

Onun sözlərinə görə, Vaşinqton İrəvan və Bakı ilə uzunmüddətli danışıqlar aparıb və indi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan ABŞ-da keçiriləcək sülh sammitində iştirak edəcək.

"Mən bu cəsarətli liderlərlə fəxr edirəm ki, Ermənistan və Azərbaycanın böyük xalqı üçün düzgün seçimlər etdilər", deyir Donald Tramp yazıb. ABŞ prezidenti hətta bu günün tarixi bir gün olacağını qeyd edib. O, həmçinin xüsusilə qeyd edib ki, "iqtisadi imkanları birgə inkişaf etdirmək" üçün ABŞ tərəflərin hər biri ilə ikitərəfli sazişlər imzalayacaq.

Görünür elə buna görə də Amerika lideri məhz beynəlxalq sülh və rifah marşrutu qənaətidir və buna əmin olması da bu səbəbdən başadüşüləndir.

Diqqətə çatdırmaq ki, artıq avqustun 7-də "Reuters" ölkələrin sülhə dair çərçivə sazişi imzalamağa razılaşdığını bildirib. Bu nəşrin timsalında bir sıra dünyaca məşhur mətbuat səhifələrinin məlumatına görə, sənəd Azərbaycanın əsas ərazisi ilə onun Türkiyə ilə həmsərhəd olan Naxçıvan arasında tranzit məsələsinin həllini nəzərdə tutur. Deməli, mahiyyət etibarını ilə məhz dəhliz məsələsi dünya ictimaiyyətinin heç də diq-

məqamı elə ABŞ tərəfi də, məhz Donald Trampın özü də yaxşı başa düşür. Hətta istər-istəməz qəbul da edir. Belə olan halda, hansısa uyğun olmayan, milli maraqlarımıza düz gəlməyən danışıqlardan söhbət belə gedə bilməz. Azərbaycan üçün istənilən platformada, istənilən məkanda olan danışıqlar yalnız öz maraqları daxilində ola bilər.

Diqqətə çatdırmaq yerinə düşərdi ki, rəsmi Bakı hər zaman sülh, əmin-amanlıq və rifah tərəfdarı olub. Bütün dövrlərdə ölkəmiz məhz sülhün, rifahın tərəfində olduğunu bəyan edib. Hər zaman olduğu kimi, hətta müharibə bitdikdən sonra da, öz ərazilərini işğaldan azad etdikdən, qalib olduqdan sonra da Azərbaycan məhz eyni şəkildə, eyni ənənə, eyni yanaşma ilə çıxış edib. Hər zaman bəyan etmişik ki, biz sülhün tərəfdarıyıq. Bəyan etmişik ki, biz əmin-amanlığın, rifahın yüksək olmasına çalışırıq. Deməli, hazırda ABŞ lideri Donald Trampın məhz beynəlxalq sülh və rifah marşrutu kimi bəyan etdiyi lap əvvəldən Azərbaycanın qarşıya qoyduğu məsələ olub və bu gün Amerika tərəfinin, həmin ölkə liderinin məhz bu nöqteyi-nəzərdən çıxış etməsi təsadüfi deyil.

Sözsüz ki, prezidentlər arasında yüksək səviyyəli danışıqlarda siyasi, iqtisadi və təhlükəsizlik sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsi, enerji və nəqliyyat layihələri üzrə strateji tərəfdaşlığın möhkəmləndirilməsi kimi məsələlərin müzakirə olunacağı gözlənilir. Bu fonda məhz səfər çərçivəsində Azərbaycanla Ermənistan arasında davam edən sülh gündəliyinin müzakirəsi də diqqət mərkəzindədir. Son zamanlar Azərbaycan ilə Birləşmiş Ştatlar arasında münasibətlərin təkcə ənənəvi diplomatik əməkdaşlıq çərçivəsində inkişaf etməklə kifayətlənmədiyini, eyni zamanda, keyfiyyətə yeni - strateji müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəlməkdə olduğunu nəzərə alsaq, müzakirələrdən nikbin gözləntilər tamamilə məntiqlidir. Hər halda, cənab İlham Əliyev və Tramp arasında olan telefon danışıqları və

qətidən yayınmayıb. Heç Donald Tramp özü də bununla bağlı nəyi isə unutmaq niyyətində olmayıb. Çünki, dəhliz məsələsinin mütləq şəkildə olacağına bütün dünyanın belə zərər qədər də şübhəsi yoxdur.

Məsələ burasındadır ki, əsas element, əsas şərt olaraq, Ermənistan ərazisindən keçməklə TRIPP (Trump Route for International Peace and Prosperity) adlandırılan, tərcümədə Beynəlxalq Sülh və Rifah üçün Tramp marşrutu kimi başa düşülən nəqliyyat dəhlizinin yaradılması nəzərdə tutulmaqdadır. Layihəyə əsasən, dəhliz ilk baxışdan Ermənistanın yurisdiksiyası çərçivəsində fəaliyyət göstərəcək kimi görünə bilər, lakin infrastrukturun yaradılması və idarə olunması üçün Amerika konsorsiumuna subcarəyə veriləcəyi bildirilsə, deməli, yenə də Azərbaycanın maraqlarına uyğun olacağı gözlənilir.

İstənilən halda, Azərbaycan qalib ölkədir və ölkəmizin maraqlarına uyğun olmayan məqamlar rəsmi Bakı üçün qəbul edilən sayılmır. Xüsusilə qeyd etmək lazımdır ki, bu

məktublarda bu məntiqin əsaslı olduğunu təsdiqləyir. Unutmaq lazım deyil ki, Donald Tramp sələfi Baydendən fərqli olaraq, cənab Prezident İlham Əliyevin liderliyi ilə irəliləyən konstruktiv təşəbbüslərə özünün dəstəyi ilə seçilir.

Etiraf edək ki, Amerika lideri Donald Tramp Cənubi Qafqazda gedən proseslərdə fəal iştirak edir və uzunmüddətli münaqişənin həllinin tapılması üçün Azərbaycana və Ermənistanla dəstək göstərmək niyyətində olduğunu ən azından bəyan edir. Sözsüz ki, ABŞ liderinin vasitəçiliyi təkcə Azərbaycanla Ermənistan arasında sabitliyə deyil, eyni zamanda regional əməkdaşlığın formalaşmasına da xidmət edir. Bunları nəzərə alsaq, Trampın təşəbbüsləri Cənubi Qafqazda sülhün təmin olunması istiqamətində tarixi rol oynaya bilər. Xüsusən də, cənab İlham Əliyevin Vaşinqtona səfərinin məhz Azərbaycan diplomatiyasının yeni zirvəyə yüksəldiyi bir məqam kimi tarixə düşəcəyinə zərər qədər də şübhə ola bilməz.

İnam Hacıyev